

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 71 0 П 124026 17 Рев
Бања Лука, 12.10.2017. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Росе Обрадовић, као предсједника вијећа, Горјане Попадић и Војислава Димитријевића, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља В.Т. из Б.Л., кога заступа Д.М., адвокат из Б.Л., против тужене „З.“ а.д. Б.Л., коју заступа М.П., адвокат из Б.Л., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 124026 16 Гж од 12.12.2016. године, на сједници одржаној дана 12.10.2017. године донио је

П Р Е С У Д У

Ревизија се одбија.

Тужена се одбија са захтјевом за накнаду трошкова ревизионог поступка.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 124026 11 П од 29.02.2016. године одбијен је захтјев тужитеља којим је тражио да се тужена обавезе да му на име накнаде штете исплати 70.000,00 КМ са законском затезном каматом. Истом пресудом обавезан је тужитељ да туженој на име трошкова парничног поступка исплати 3.790,80 КМ са каматом од пресуђења до исплате.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 124026 16 Гж од 12.12.2016. године одбијена је жалба тужитеља и потврђена првостепена пресуда.

Тужитељ ревизијом побија другостепену пресуду због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужена је предложила да се иста као неоснована одбије.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој правној ствари је захтјев тужитеља за накнаду штете због повреде уговора.

Нижестепени судови су наконведеног поступка утврдили: да су тужитељ и Ранко Топић сувласници одн. суоснивачи предузећа „В.“ д.о.о. П.; да је ово предузеће са правном предницом тужене „Ц.К.Б.“ а.д. Б.Л. 27.6.2005. године закључило уговор о дугорочном кредиту по коме му је наведена банка исплатила износ од 190.000,00 КМ; да је овим уговором предвиђено да корисник кредита врати кредит у 48 једнаких анuitета са каматом по стопи од 12% годишње и уз грејс период од 12 мјесеци; да је у сврху обезбјеђења враћања кредита установљена хипотека на некретнинама

тужитеља и Р.Т.; да је тужитељ са предницом тужене 27.6.2005. године закључио уговор о солидарном јемству којим је предвиђено да ће му, у случају да он врати предметни кредит, банка предати документацију на основу које ће моћи да се регресира од главног дужника; да су истовјетне уговоре о јемству са предницом тужене закључили Р.Т. и предузеће „Ј.“ д.о.о. П.; да су уговорена и друга средства обезбјеђења кредита као што су мјенице, вирмани и изјаве о блокади рачуна; да „В.“ д.о.о. П. није испуњавао обавезу враћања кредита ради чега је предница тужене почела принудну наплату кредита од солидарног јемца „Ј.“ д.о.о. П.; да је наведено предузеће 2008. године поднијело тужбу против тужитеља и Р.Т., тражећи да му они као солидарни јемци на једнаке дијелове исплате износ од 128.097,46 КМ, колико је предница тужене до тада скинула са његовог рачуна; да је у том парничном поступку 30.6.2009. године између тужитеља и „Ј.“ до.о. П. закључено судско поравнање којим се тужитељ обавезао да предници тужене исплати 70.000,00 КМ на име свог дијела дуга по основу уговора о кредиту и уговора о солидарном јемству од 27.6.2005. године, а „Ј.“ д.о.о. П. се обавезао да ће повући тужбу против тужитеља; да је овим судским поравнањем предвиђено да ће „Ј.“ д.о.о. П. вратити банци преостали дио кредита и да ће њему припасти право да од банке тј. правне преднице тужене тражи да на њега пренесе инструменте обезбјеђења кредита; да су обавезе из наведеног судског поравнања извршене тако што је тужитељ дана 03.7.2009. године уплатио правној предници тужене 70.000,00 КМ, након чега је „Ј.“ д.о.о. П. повукао тужбу против њега; да је предметни кредит у цијелости враћен банци 06.10.2010. године; да је тужитељ 04.7.2011. године предници тужене доставио захтјев за преношење хипотеке како би могао остварити своје регресно потраживање, након чега га је предница тужене обавијестила да је по отплати кредита извршено брисање хипотеке у јавним књигама.

На основу оваквог чињеничног утврђења нижестепени судови су закључили да тужитељу не припада право на накнаду штете јер исти није провео доказе на околност да је покушао да се регресира од главног дужника тј. предузећа чији је он сувласник и суоснивач или од другог јемца Р.Т.. Осим тога, у радњама преднице тужене није било противправности, а тужитељ није доказао ни друге елементе одштетне одговорности као што су постојање штете, њена висина и узрочна веза између радње штетника и настале штете.

Одлука нижестепених судава је правилна.

У овој парници тужитељ захтијева накнаду штете за коју сматра да му је проузрокована тако што му предница тужене, којој је као јемац платио дио дуга умјесто корисника кредита као главног дужника, није пренијела средства обезбјеђења плаћања, а прије свега хипотеку, чиме је он онемогућен у остварењу права регреса.

Тужена би, међутим, могла бити одговорна за штету само ако је њена правна предница скривљено поступала на штету тужитеља и ако је то њено поступање у правно релевантној узрочној вези са штетом која је тужитељу проузрокована (члан 154. Закона о облигационим односима - „Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85 и 57/89 те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04, даље: ЗОО).

У конкретном случају не постоје докази да је предница тужене поступала злонамјерно на штету тужитеља нити постоје друге претпоставке које морају бити испуњене у смислу наведеног члана. Наиме, да би дошло до одговорности за штету потребно је да се остваре слиједеће претпоставке: постојање штете, постојање субјекта одговорног за штету, штетна радња, противправност штетне радње те узрочна веза између штетне радње и штете. И када се ради о одговорности за штету у смислу члана 262. став 2. ЗОО, потребно је испуњење наведених претпоставки одштетне одговорности јер је то услов за обавезивање тужене на накнаду штете коју тужитељ захтијева у овој парници. Полазећи од утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су правилно закључили да због недостатка наведених претпоставки тужбени захтјев није основан.

Правилно су нижестепени судови закључили да тужитељ није доказао да је због пропуста преднице тужене изгубио право регреса, јер из стања списка произлази да он никада није ни покушао да оствари то право према главном дужнику и другом јемцу, па нису испуњене претпоставке за накнаду штете због незаконитог рада службеника банке (члан 170. ЗОО). С тим у вези, неосновани су ревизиони наводи да је тужена својом кривицом онемогућила тужитеља да реализује право регреса јер то не произилази из утврђеног чињеничног стања у овој парници одн. из доказа које су извеле парничне странке.

Према одредби члана 17. став 1. ЗОО, облигационо - правни однос је по својој природи такав да једна страна – повјерилац може да захтијева од друге стране – дужника да изврши своју обавезу, коју је он дужан да испуни и одговоран је за њено испуњење. Према одредби члана 262. став 1. истог закона, повјерилац у облигационом односу је овлаштен да од дужника захтијева испуњење обавезе, а дужник је дужан обавезу испунити савјесно у свему како она гласи.

Облигациони однос између парничних странака заснован је уговором о солидарном јемству (члан 997. у вези са чланом 1004. став 3. ЗОО). Тужитељ је био у облигационом односу и са предузећем „Ј.“ д.о.о. П. на темељу уговора о поравнању (члан 1089. ЗОО). Исплатом износа од 70.000,00 КМ правној предници тужене дана 03.7.2009. године, тужитељ је испунио обавезу преузету уговором о поравнању, а не обавезу преузету уговором о солидарном јемству. Тужитељ у овој парници уствари тражи реституцију тј. враћање износа који је платио банци, а таквом захтјеву нема мјеста јер тужена од њега није тражила да испуни обавезу из уговора о солидарном јемству већ је то тражила од другог јемца тј. од „Ј.“ д.о.о. П., од кога је наплатила претежан дио дуга у износу од 149.997,24 КМ. Дакле, тужитељ је предници тужене платио нешто што она није од њега тражила, а према изричитој одредби из члана 211. ЗОО, лице које изврши исплату знајући да није дужно платити, нема право да захтијева враћање, изузев ако је задржао право да тражи враћање или ако је платио да би избјегао принуду. Пошто тужитељ није указивао на то да је приликом плаћања износа од 70.000,00 КМ задржао право враћања тог износа, нити да је плаћање извршио зато да би избјегао евентуалну принуду, очигледно је да таква исплата, са знањем да плаћа нешто што он сам не дугује, будући да банка то није тражила од њега као јемца већ је то тражила од другог јемца, не представља ни случај неоснованог обогаћења и не даје право на реституцију. Тужитељ може само од главног дужника тј. од предузећа чији је сувласник и суоснивач захтијевати наплату исплаћеног износа, а не и од тужене, као што су правилно закључили нижестепени судови. Како је горе речено, из проведених доказа произлази да тужитељ никада није ни тражио од главног

дужника, да му по основу регреса плати наведени износ, а само у случају да се није успио наплатити од главног дужника, евентуално би постојала одговорност тужене да му накнади штету, под условом да постоје и остале претпоставке одштетне одговорности. Ово стога што су исплатом дијела дуга на тужитеља као јемца по самом закону прешла права банке према главном дужнику (суброгација).

Како плаћањем дијела дуга главног дужника тужитељ није испунио обавезу из уговора о јемству, не постоји ни обавеза тужене према тужитељу, већ та обавеза постоји према јемцу „Ј.“ д.о.о. П., кога је предница тужене позвала на испуњење уговора о јемству и коме је блокирала жиро-рачун ради наплате свог потраживања. Стога се туженој не може наложити враћање тог износа тужитељу само због чињенице да је и он био јемац.

Нетачни су наводи ревизије да тужена није знала да је тужитељ са другим јемцем закључио судско поравнање. Из материјалних доказа у списима произлази да је лично тужитељ 04.2.2010. године обавијестио тужену о закључењу наведеног судског поравнања и обавијестио је да јој је на основу тог поравнања уплатио износ од 70.000,00 КМ.

Брисањем хипотеке тужитељу није могла бити нанесена штета јер је хипотека установљена на његовим некретнинама па ослобађање истих од терета не може бити штетно за тужитеља. Из стања списка произлази да је стан јемца Р.Т., који је такође био под хипотеком, пренесен на јемца „Ј.“ д.о.о. П., тако да тужитељ није могао право регреса остварити продајом тог стана, па брисање хипотеке на истом није имало штетне посљедице по тужитеља.

Код оваквог стања ствари, а како не постоје разлози због којих је ревизија изјављена, исту је ваљало одбити као неосновану, на основу одредбе члана 248. Закона о парничном поступку (“Службени гласник Републике Српске” број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП).

По оцјени овога суда, трошкови тужене за састав одговора на ревизију нису били потребни ради вођења ове парнице, па јој из тог разлога нису досуђени (члан 387. у вези са чланом 397. став 1. ЗПП).

Предсједник вијећа
Роса Обрадовић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић